

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Technische briefing droogte Nederland

Tweede Kamer | 23 september 2026

Liz van Duin (IenW)

Nicole van der Sman (IenW)

Harold van Waveren (WMCN-LCW)

Agenda

1. Kernboodschap
2. Kaders en crisisstructuur
3. Actuele situatie
4. Beleid

Technische briefing droogte Nederland

Tweede Kamer | 23 september 2026

Kernboodschap (1)

- › **Langdurige droogteperiode, die nog steeds aanhoudt**
 - Weer: Groot neerslagtekort | Zeer warm weer | Veel verdamping |
 - Water: Historisch lage rivierafvoeren | Zeer lage grondwaterstanden | Verzilting
- › **Goede uitgangssituatie gecreëerd bij aanvang Droogteseizoen**
 - Maatregelen: extra opzet IJsselmeer en regionale systemen | Zoutdam IJmuiden | Alternatieve zoetwateraanvoer naar het Groene Hart (KWA)
 - Instrumenten: Landelijk draaiboek waterverdeling en droogte | Verdringingsreeks
- › **16 juli landelijk opgeschaald naar fase 2: feitelijk watertekort**
 - 13 augustus weer afgeschaald naar fase 1: Dreigend watertekort. Geldt nog steeds.
- › **Alle mogelijke maatregelen ingezet (Rijkswaterstaat en waterschappen)**
 - Daarmee lukte het om de hoogste categorieën uit de verdringingsreeks te blijven voorzien van water

Kernboodschap (2)

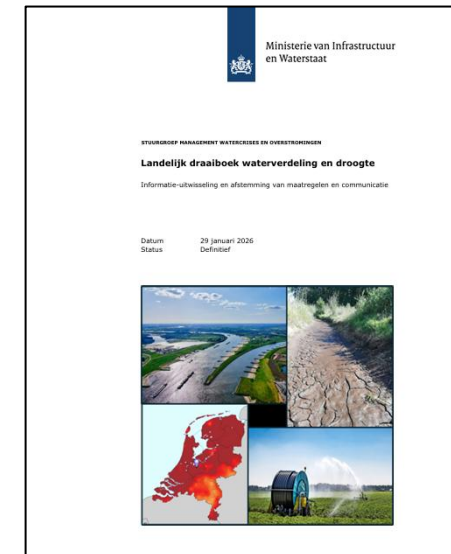
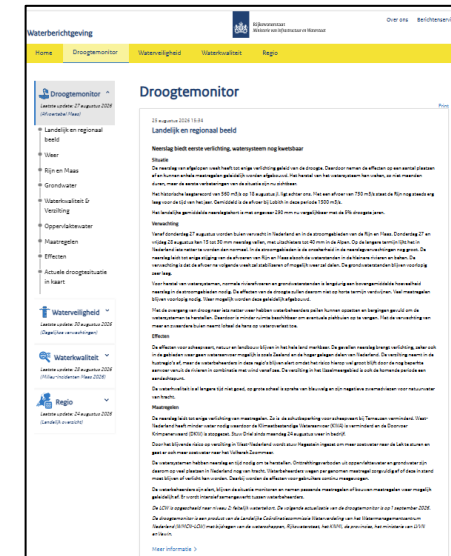
- **Situatie nu: Regen en iets hogere rivierafvoeren bieden verlichting - Watersystemen blijven kwetsbaar**
 - Inzet vele regionale en bovenregionale maatregelen om schaars water te verdelen
 - O.a. onttrekkingsverboden, tijdelijke pompinstallaties en stremmingen bij sluizen
 - Grote effecten voor scheepvaart | landbouw | natuur
 - => Overleg met sectoren om effecten zoveel mogelijk te beperken.**
 - Drinkwatervoorziening geen knelpunt
 - Hier en daar worden maatregelen afgebouwd, maar veel blijft ook van kracht
- **Vooruitblik lange termijn – Herstel duurt maanden**
 - Herstel grondwaterstanden en rivieraanvoeren zal maanden gaan duren
 - => Scenario's: wat zijn de lange termijn cascade effecten?**
 - Aandacht voor waterveiligheid (uitdrogingsschade waterkeringen, warme Noordzee)
 - => Waterbeheerders extra alert om gesteld te staan voor nat najaar en stormseizoen!**

Instrumenten en Kaders bij langdurige droogte

- › Droogtemonitor (Water Management Centrum NL)
- › Landelijk Draaiboek Waterverdeling en Droogte
 - Governance bij droogte en watertekort
- › Verdringingsreeks oppervlaktewater
 - Besluit Kwaliteit Leefomgeving (Omgevingswet)
 - Systematiek om schaars water te verdelen
 - Aangepast n.a.v. droogte 2003
 - Maatwerk per regio voor met name categorie 3 en 4
- › Slim Watermanagement
 - Ingevoerd bij Deltabeslissingen 2015
 - 'Elke druppel water 3x gebruiken'

Landelijke opschaling bij droogte

Regionale droogteoverleggen

**Niveau 0: normaal waterbeheer
monitoring indicatoren**

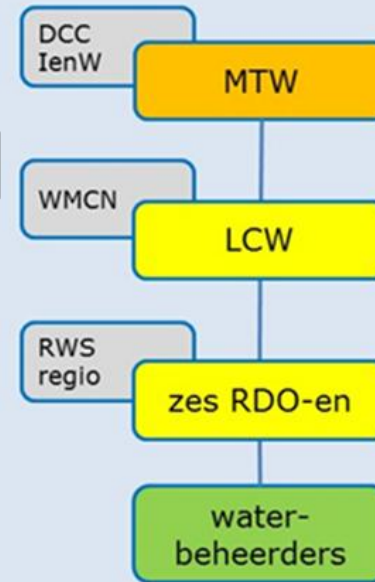
**Niveau 1: dreigend watertekort
LCW en RDO-en**

Verdringingsreeks

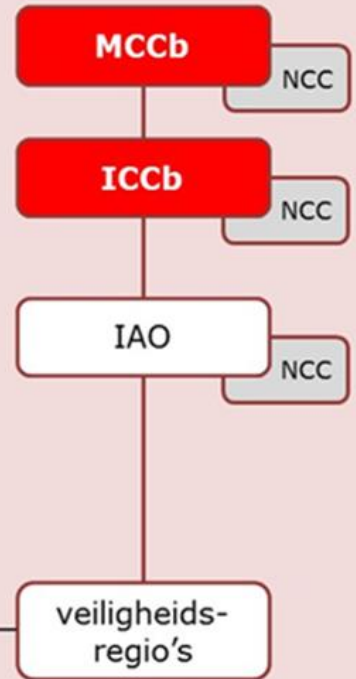
**Niveau 2: feitelijk watertekort
MTW**

**Niveau 3: nationale dreiging
IAO-ICCb-MCCb**

"Droogtekolom"
waterbeheer bij normale en
bijzondere omstandigheden

**Nationale
Crisisbesluitvorming**

**Nederland was voorbereid; crisisorganisatie paraat,
maatregelen lagen klaar**

Verdringingsreeks (voor verdeling oppervlaktewater)

Veiligheid

Volksgezondheid

Economie +
Sociaal

Categorie 1 Veiligheid en voorkómen van onomkeerbare schade 1. Stabiliteit van waterkeringen 2. Voorkómen van klink en zetting 3. Natuur <i>voorkomen onomkeerbare schade, anders cat. 4</i> <i>Gaat voor 2 →</i>	Categorie 2 Nutsvoorzieningen 1. Drinkwater-voorziening (voor waarborgen leverings-zekerheid, anders cat. 4) 2. Energievoorziening (alleen bij gevaar voor leverings-zekerheid, anders cat. 4) <i>Gaat voor 3 →</i>	Categorie 3 Kleinschalig hoogwaardig gebruik • Tijdelijke beregening kapitaal-intensieve gewassen • Proceswater <i>Gaat voor 4 →</i>	Categorie 4 Overige belangen (Economische afweging, ook voor natuur) • Scheepvaart • Landbouw • Natuur (mits geen onomkeerbare schade optreedt) • Industrie • Waterrecreatie • Binnenvisserij • Drinkwatervoorziening (anders dan cat. 2) • Energievoorziening (anders dan cat. 2) • Overige belangen
--	--	---	---

Weerbeeld voorjaar en zomer 2026 (Terugblik)

> Nederland:

- Zomer recordwarm (0,4 °C warmer dan 2003)
- Groot neerslagtekort (ongeveer 300 mm, vergelijkbaar met 2018)
- Regionale verschillen:
 - grootste tekort in westen, zuidwesten en zuidoosten, kleinste in noordoosten
- Sinds half augustus weer regen

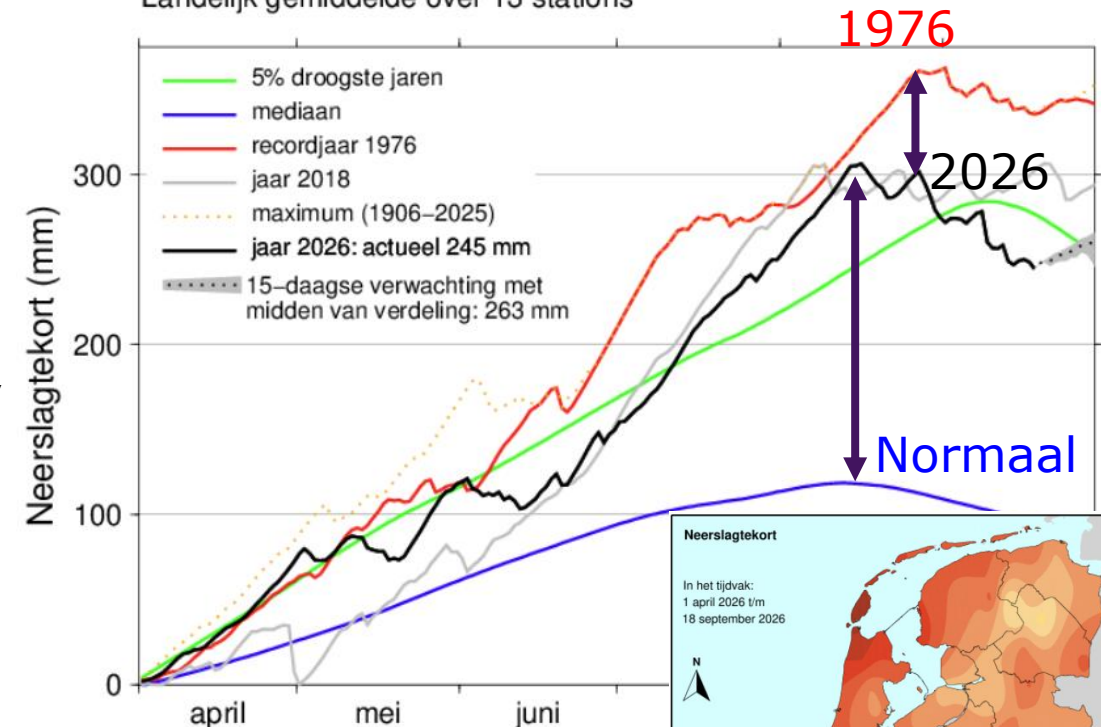
> Weerbeeld stroomgebieden rivieren:

- Zeer droog en extreem warm
- Sinds half augustus weer regen, nu weer droog

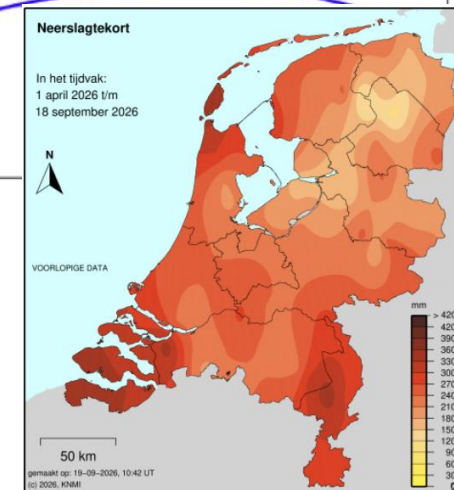
Zomerhalfjaar: 1 april t/m 30 september

Neerslagtekort in Nederland in 2026

Landelijk gemiddelde over 13 stations

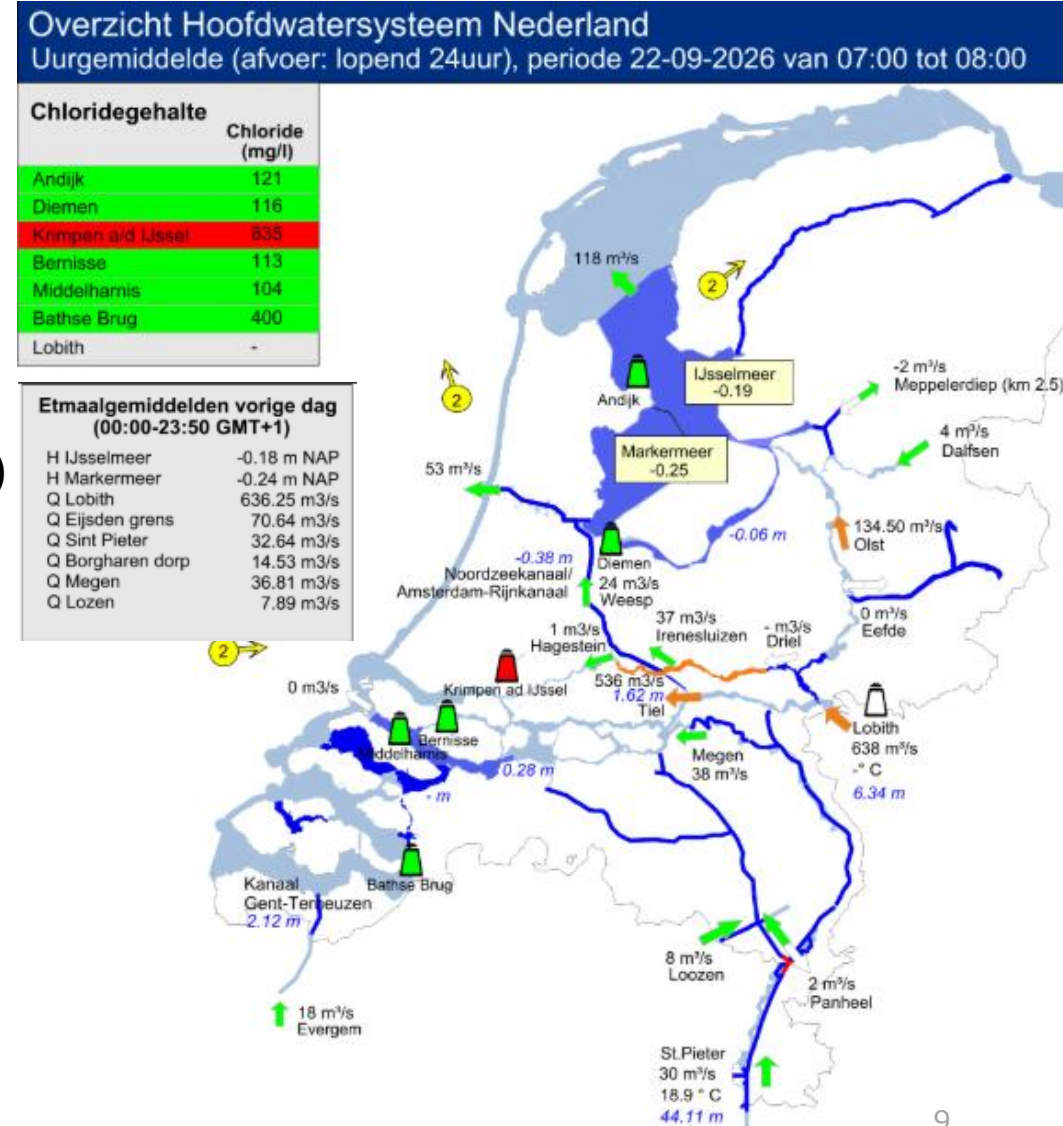
(c) KNMI, bijgewerkt 2026-09-19, 10:39 UT

Waterbeeld zomer '26

- > **Rijnafvoer:** Historisch laag
 - Was 570 m³/s, nu 630 m³/s (en dalend)
 - Normaal is 1500 m³/s eind september
- > **Grondwaterstanden:** zeer laag tot extreem laag
- > **Watertemperatuur:** zeer hoog (tijdens hittegolven)
 - Meer dan 28 graden in juni (Rijn en Maas)
- > **IJsselmeer/Markermeer** (zoetwaterbuffer/regenton):
 - Heeft zijn werk goed gedaan
- > **Hoofdtransportas Waal:** Zeer lage waterstanden.
 - Beschikbare vaardiepte was 1.30m – nu 1.55m (MGD)
- > **Verziltning in Westen en IJsselmeer**
 - **Nog steeds aandachtspunt**
- > **Diverse maatregelen afgebouwd, o.a:**
 - Stremming Twentekanal
 - Schutbeperkingen kanaal Gent-Terneuzen
 - Alternatieve wateraanvoer naar Groene Hart (KWA)
 - Waar mogelijk onttrekkingsverboden ingetrokken
- > **Veel maatregelen blijven van kracht, o.a:**
 - Tijdelijke pompinstallaties
 - Onttrekkingsverboden
- > **Actueel:**
 - Watervraag neemt af (weer, seizoen)
 - Aandacht voor lokaal extreme neerslag

Effecten als gevolg van genomen maatregelen

Categorie 1	Categorie 2	Categorie 3	Categorie 4
1. Waterkeringen	1. Drinkwater	Kapitaalsint. gewassen	Scheepvaart
2. Klink en zetting	2. Energie	Proceswater	Landbouw
3. Natuur			Natuur

Effecten van maatregelen (door toepassing verdringingsreeks):

- > Categorie 4: Veel effecten en maatregelen; met name voor landbouw, scheepvaart en natuur
- > Categorie 3: Gevolgen voor kapitaalintensieve gewassen (o.a. Delfland)
- > Categorie 1 en 2: Geen effecten als gevolg van kortingen (er is niet gekort)

Industrie
Recreatie
Visserij
Drinkwater
Energie
Overige

Bijzondere maatregelen

Actieve maatregelen ter bescherming van categorie 1

- › Stremming sluis Eefde (Twentekanalen): peilbehoud tbv stabiliteit keringen
- › HH Delfland: stremmingen sluizen Nieuwe Maas, inzet waterbergingen, onttrekkingsverboden
- › Stuw Driel open bij laag water (nu ook weer)

Voorbereid (maar niet ingezet)

- › Noodpompen Kanaal van Gent naar Terneuzen
- › Eenrichtingsverkeer IJssel (veiligheidsmaatregel scheepvaart – bij MGD van 1.45)

Activering nationale crisisstructuur

Bij (spoedeisende) besluitvorming over (schaarste)maatregelen:

- met grote maatschappelijke impact
- buiten scope MTW/droogtekolom

Verdere opschaling bleek niet nodig

Voorbeelden

- > maatregelen, waarbij de belangen van cat. 1 en cat. 2 in het geding komen;
 - B.v. schaarste leveringszekerheid t.b.v. drinkwater of energie;
 - B.v. stabiliteit waterkeringen komt in het geding
- > wanneer de belangen van cat. 3 en 4 langdurig in het geding komen;
 - B.v. langdurige stapeling van maatregelen waardoor transport dreigt stil te vallen;
- > interferentie tussen de droogte-crisis en situatie M-O;
 - B.v. stapeling van prijsstijgingen;
- > Wanneer integrale publiekscommunicatie gevraagd is.

Beleid waterbeschikbaarheid: waar staan we nu?

- › Beleidstafel Droogte 2018: aanbevelingen opgesteld en uitgewerkt, o.a:
 - Handleiding Verdringingsreeks
 - Slim Watermanagement
 - Vergroten KWA} Bleken goed te functioneren
- › 2024: Kamerbrief '*Nieuwe inzichten zoetwaterbeschikbaarheid*':
 - Opgave richting 2050 en 2100 neemt sterk toe
 - => Als we niks doen Verdringingsreeks steeds vaker ingezet
 - Oplossingen in het watersysteem alleen zijn niet langer voldoende:
 - ook de ruimtelijke inrichting beter aanpassen aan de veranderende waterbeschikbaarheid.
 - ook sectoren moeten zich voorbereiden op langere perioden van droogte

Beleid waterbeschikbaarheid: waar staan we nu?

- › Deltaprogramma Zoetwater: samenwerking rijk-regio. Onder andere:
 - (1) lange termijn prognoses waterbeschikbaarheid
 - (2) te nemen fysieke maatregelen en
 - (3) kennisontwikkeling
- › I&W werkt aan beleid voor de waterbeschikbaarheid:
 - voor zowel grond- als oppervlaktewater
 - Beleid wordt vastgelegd in het Nationaal Water Programma (NWP)
 - Nieuw NWP wordt eind 2027 vastgesteld voor periode 2028 - 2033

Evaluatie droogte

1. Functioneren crisisstructuur, besluitvorming en communicatie (DCC IenW)
2. Waterbeheer en hydrologische ontwikkeling (LCW)
 1. Effectiviteit maatregelen
 2. Verdringingsreeks
3. Schade en gevolgen sectoren: economisch, maatschappelijk en natuur (DGWB ism EZK)
4. Aanpak internationaal/binnen stroomgebied (DGWB ism DCC IenW)
5. Effectiviteit Deltaprogramma Zoetwater en eerder beleid (DGWB)
6. Kennishiaten => Kennisagenda

Doel van de evaluatie

- Leren van het droogteseizoen 2026 en verbeterpunten identificeren

Uitgangspunten

- Gerichte evaluatie, vergelijkbaar met aanpak 2022
- Voorkomen van dubbelingen tussen evaluaties
- Waar mogelijk gezamenlijk leren en kennis delen

Vooruitblik Waterbeschikbaarheid in NWP

Kernboodschap: Nederland krijgt langer en vaker te maken met zoetwaterschaarste. Niet iedere watervraag kan gefaciliteerd worden.

=> Vaker keuzes maken (*sluit aan bij Kamerbrief 2024 en het Deltaprogramma*):

- > Ruimtelijke inrichting aanpassen aan veranderende waterbeschikbaarheid
- > Sectoren moeten zich voorbereiden op en aanpassen aan waterschaarste

=> Transparantie bieden over waterschaarste

- > Maatregelen in watersysteem, onder andere:
 - Onderzoek vergroten buffer IJsselmeer
 - Gemaal Eefde (Twentekanaal)
 - Ruimte voor de Rivier 2.0: betere waterverdeling hoofdwatersysteem door stabiliseren rivierbodem
- > Aanpassing regelgeving grond- en oppervlaktewater
 - regelgeving (grond)wateronttrekkingen, o.a.
 - instellen grondwateronttrekkingsplafonds

Reservedia's